

AÑO XXXV

DOMINGO 18 de Agosto de 1935

Núm. 11.082

Centenari de la crema de Convents 1835

EL MARTIRI PERMANENT

Els patrons principals de la nostra ciutat, Santa Tecla, Sant Magí, Sant Fruitós, i tants d'altres encara, són màrtirs. I la majoria de pobles de la cristianitat pot dir el mateix. En té tants de màrtirs l'Església, que en el "Te Deum"—el seu himne oficial podríem dir—hi canta aquell verset: "Te martirum candidatus laudat exercitus": "Us lloa el blanquejat exercit dels màrtirs".

Quines paradoxes tan sublims! Vet-aci un exèrcit de combatents qui triomfen i atenyen la victòria precisament morint... i vet-aci una sang que no taca pas sinó que purifica; en diferents indrets la sagrada litúrgia diu que blanqueja.

Des dels seus començaments l'Església ha anat aixamplant l'enrolament a les legions de l'exèrcit dels seus màrtirs. Si fins i tot podem dir que l'Església és una escola de martiri! No és pas massa estrany doncs, que en tots els temps i per tot arreu l'Església estigué més o menys vexada en la seva fe, en la seva moral, en els seus temples i en els millors dels seus fills i de tal manera que podem dir que per tots aquests costats l'Església està en martiri permanent.

I de la banda dels seus enemics, es comprenen fàcilment les escomes contra els catòlics per part d'aquells qui estan entenebrats en religions falses com els qui martiritzaren a Santa Tecla, a Sant Magí, a Sant Fruitós i els seus ministres. També es comprèn que en èpoques de revolta, quan l'autoritat ha quedat desfeta, inexistent, és molt explicable que la miserabile xurma esbravi el lloc remogut dels seus mals instints incendiants i aterrants els monuments d'espiritualitat i de cultura, que com un exponent d'allò que més li manca, ho considera com un afront.

El que no es veuria, però, en cap altre país del món que ací en la nostra malaurada pàtria és que havent-hi governs perfectament constituits i que tenen en les seves mans tots els ressorts del poder i de l'ordre públic, es tolerin tan sovint, es permetin i adhuc es fomentin els assassinats de religiosos i les cremes de convents i amb una periodicitat tan freqüent i inescarmantada que arribaran a constituir unes de les fites més obiradores i de més fàcil retenció en la cronologia de la història contemporània.

—L'any de la crema dels convents!, l'any de la setmana tràgica!, l'any del 6 d'octubre!, etc., etc.

Avui la nostra ciutat comença a celebrar les festes del seu patró Sant Magí màrtir. Ara fa cent anys que en el seu Santuari de la Brufaganya també hi foren martiritzats uns pacífics religiosos com a Reus, i Ripoll, com Poblet i Santes Creus eren profanats i enderrocats deixant un estigma inesborrable en el front avergonyit de la nostra malaurada pàtria.

Un governant i fins qualsevol polític que tingüés dos dits de front es valdria de tots els meids de propaganda per aixecar el nivell cultural d'un poble d'incendiaries, i, ben al revés, veiem encara com certs governants històricament responsables d'aquells inqualificables incendis proclamen cinicament que si tornen a governar i es produueixen noves violències no faran pas res per a deturar-les...

En quin país vivim?

MIQUEL VILATIMO.

El convent de Sta. Maria de Jesús (St. Francesc), de Reus

La nit del dia 22, festa de Sta. Magdalena, es complí el centenari de la crema del convent i església de St. Francesc de Reus.

La fundació d'aquest convent francescà data de les darreries del segle XV; primer en una petita església i molt estret convent, començaren els religiosos llur obra d'apostolat, i més tard, des de mitjans del segle XVIII, en el grandiós edifici i temple majestuós, que feren del convent de Reus un dels més grans i més importants de la Província francescana de Catalunya. L'església nova fou construïda entorn del 1770, en l'estil neoclàssic, amb considerable amplitud i monumentalitat: és de planta rectangular amb creuer i amb cinc capelles a banda i banda de la nau central, la qual mideix prop de cinquanta metres de llargada. I encara avui, malgrat la pobreza i sobrietat de la reconstrucció feta a finals del segle passat, quan fou habilitada per al servei

parroquial, conserva tota l'elegància i magestat de les seves línies.

Al temps de la devastació sojornaven uns 60 religiosos, dedicats al servei religiós, a la santificació propria i a l'estudi i que portaven a terme en la ciutat de Reus una extensa obra de cultura, que hagué d'ésser recompensada d'una mane-

ra tan tràgica aquella nit de tristes records.

Foren les passions atiades pels esdeveniments de la guerra civil carlina que provocaren aquells lamentables fets. El poble baix acusava els convents d'ésser els principals sostenedors de la guerra, i trobà en això un pretext per a satisfacer els seus odis contra els religiosos, determinant incendiar llurs convents.

Davant la passivitat i caràcter débil de les autoritats, tan del batalló de la ciutat, com del Governador civil de la província, qui es trobava a Reus aquella nit, es reuniren un centenar d'exaltats, tots armats, els quals es dirigien a St. Francesc per diferents carrers per a aplegar un major nombre de gent.

Rodejaren el convent, i amb feixos de llenya cremaren les portes; entraren a l'edifici donant al foc i destruïnt tot allò que trobaren al pas, i solament salvaren el celler i el rebost per aprofitar-se dels queviures que hi tenien guardats els religiosos. A l'església apilaron al mig de la nau tots els objectes combustibles: altars, tarimes, confessio-

IN MEMORIAM

Por causas jenes a nuestra voluntad no nos fué posible publicar este número dedicado a la memoria de los mártires de la religión, el día que se cumplían los cien años de su gloriosa muerte.

Y aun cuando ya en ese dia "LA CRUZ" conmemoró la trágica fecha ensalzando el heroísmo y las virtudes de los que sucumbieron víctimas de fieros instintos, remuevan hoy con igual entusiasmo, enlazando los sucesos ocurridos en el santuario de San Margín de la Brufaganya, cuya festividad celebramos con los de triste memoria llevados a cabo en toda España.

Unos y otros obedecieron al mismo plan y tuvieron el mismo fin; perseguir a la Iglesia destruyendo sus templos y asesinando a sus hijos predilectos.

Tenaz pero inútil fué el esfuerzo de los que ciegos intentaron tal empresa. Como si la Providencia quisiera dar una prueba más de la importancia de los enemigos de la Iglesia, ha permitido que nuevamente la sangre de sus hijos regase nuestro suelo.

Para los que en la pasada centuria hallaron la muerte vistiendo el hábito monacal y para los que nuestros días correrán la misma suerte por Cristo y su Iglesia, la veneración más profunda de "LA CRUZ".

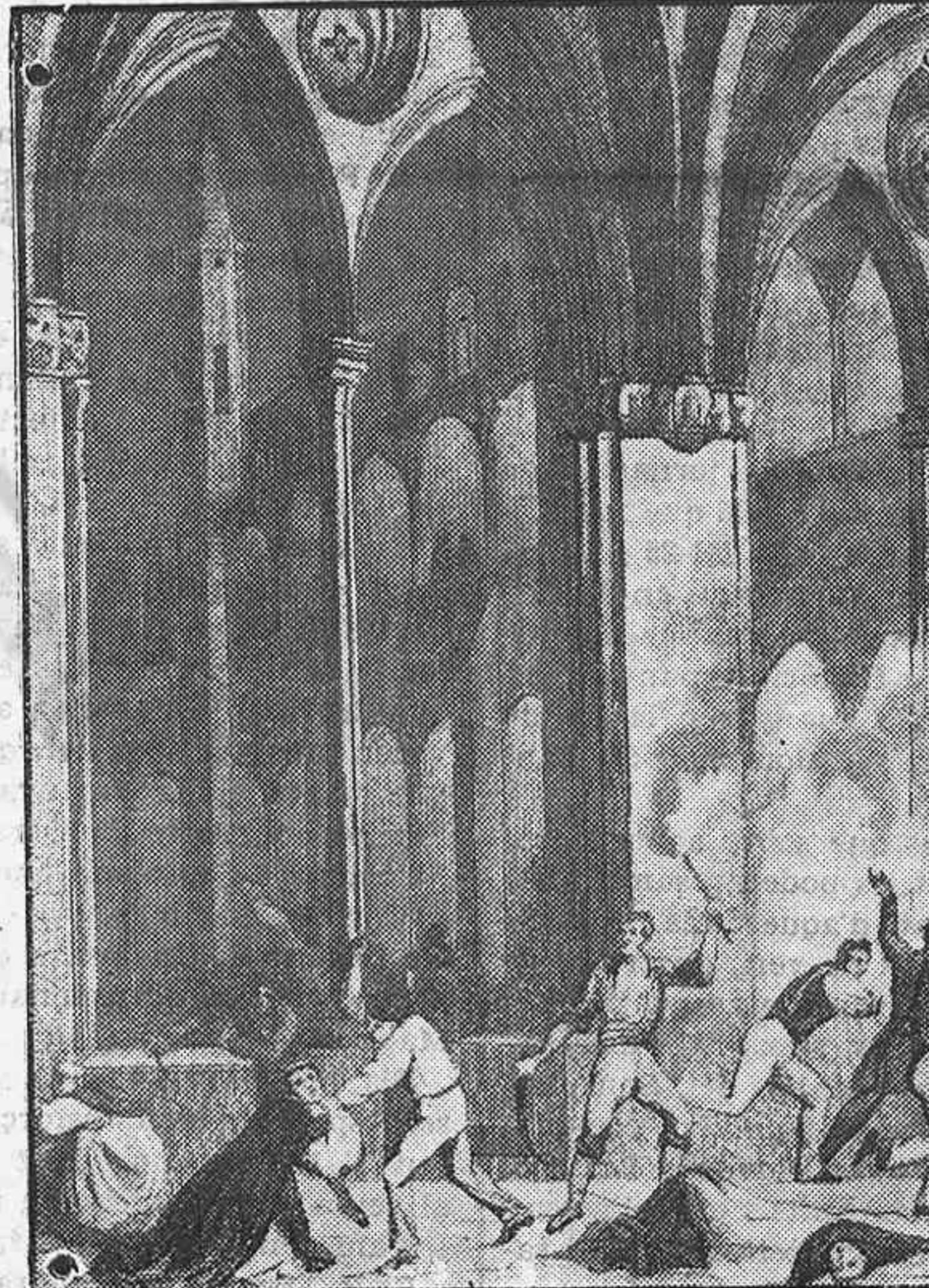
bona part de la construcció de l'edifici.

Dotze religiosos foren víctimes d'aquelles turbes, assassinats vilment i profanats els cosos d'alguns d'ells; els uns pels corredors de la casa, quan intentaven fugir de llurs botxins, altres mentres es preparaven, plens d'ardides, a ben morir, al cor de l'església. La resta pogué salvar-se, després de passar, amagats, una nit de perills i d'angoixes, uns en una mina de desaigues, altres dessobre les voltes de l'església; molt pocs tingueren temps de fugir, escapant-se de la vigilància dels qui rodejaven el convent.

No fou fins als dies següents que les autoritats locals intentaren posar remei als danys consumats i suplir les inexcusables deficiències de la nit tràgica, ajudant els frares per a que poguessin refugiar-se en llocs segurs i donant sepultura als cosos que havien caigut sota les armes dels assassins. (1)

P. BATLLÉ I HUGUET prev.

(1) Vegeu E. TODA, *Los conventos de Reus i sa destrucción en 1835*. Revista del Centre de Lectura. (Reus 1930), pàg. 1-115.

Una altra tràgica escena

Assassinats dels frares al convent de Sant Francesc, de Reus

Els assassins sacrílegs de 1835 a Sant Magí de la Brufaganya

"Que tingui fam, i en sa boca lo pa i tot se'l torni fang;
que tinguin set, i s'eixuguin fonts i rius al seu devant;

Mes ai, que demà felisos i riallers tornaran!"

"Poblet" A. GUIMERÀ.

Amb l'oportunitat d'escaure's engany el primer Centenari dels fets luctuosos i salpicats de sang, que una marea de vandals, àvids de venjança i de lucre, consumaren impunemente a tota la nostra terra, amb l'ovirança passiva de tot un poble, volem narrar quelcom de co que esdevingué durant aquella jornada tràgica en el Santuari de Sant Magí de la Brufaganya, més cone-

gut entre els tarragonins, amb el nom popular de "Sant Magí lluny".

El Santuari que guarda les despulls mortals del Sant Anacoreta, situat en plena Serra de la Brufaganya, a l'extrem N. E. de la "província" de Tarragona, des de la vila de Tots Sants de 1603, estava sota la cura dels religiosos de Sant Domènec, els quals hi fundaren en aquesta data un Convent.

La donació als dominics, fou feta pels Barons de La Llacuna D. Martí de Spés de comú acord amb el beneficiari D. Enric de Castre.

La comunitat en els temps de florència de Sant Magí, estava formada de 12 a 20 individus entre frares i llicens.

Dedicant-se a la predicació, a l'oració i a la penitència, ocupacions essencials de l'Orde, els religiosos veieren transcorrer durant els 232 anys que regentaren la Santa Casa, moltes diades plàcides i glòries, on multituds extraordinàries anaven fregoses a donar gràcies a Sant Magí pels favors rebuts: pelegrinatges immensos, testimoniatges fervents de fe i de pietat, presentalles vingudes de mans reials i comtals el costat de les ofertes voluntàries dels humils... en homenatge al Sant Miracler de Catalunya, com fervorosament la gent l'anomenava.

El Convent experimentava fones transformacions, gràcies a les mans amoro-sives dels fills de Sant Domènec: l'Església i la Casa foren modificades i restaurades; els hostatges i les ermites es multiplicaven; en l'afluència de gent i en les presentalles, en les festes i amb la llur solemnitat es copsava una creixença formidable, i la vida del Convent, adquirí també en conseqüència, una vitalitat digna de tota illoança, cosa que féu que el seu renom s'estengués per tot Catalunya, i fins a ciutats com Palma de Mallorca, Saragossa, Madrid etc. que cada anyada, per la festivitat del Sant, anaven a la Brufaganya a buscar l'aigua miraculosa, com es pot comprovar encara avui, en les notes d'exportació que es guarden.

La importància del Convent de la Brufaganya és prou manifesta amb ço que hem apuntat, i també amb la relació llarga de les gràcies pontificies, privilegis reials i indulgències episcopals, que posseïa, com també pel nombre extraordinari d'ex-vots i presentalles que l'enriquien, provinents de grans figures de la nostra Història: Joan Terés, Arquebisbe de Tarragona, Dalmat de Queralt virrei de Catalunya, Pere de Queralt, comte de Santa Colomaetc.

Abans, però de 1835, una de les dates tràgiques espanyoles, ja el Convent sofri els efectes de la ira de les turbes desenfrenades. En 1714 sofri un saqueig dels Miquelets. Veiem com ens ho detalla el llibre "Lumen Domus" de l'Arxiu Conventual: "Al dotze de juny de 1714 a les quatre hores del matí, vingueren de Cervera una patrulla de Miquelets que servien a Felip V saquejaren aquest poble Convent de Sant Magí, Hospederia i Hermita de Nostra Senyora de la Salut. Sen portaren moltes coses de dits llocs i al últim al mig del Pati despularen totalment a Fr. Anton Llobet, que era novici".

En 1809 i 1811 el Convent sentí també els efectes atuïdors de la invasió francesa, pujà els soldats de Napoleó entraren dintre el recinte conventual, encara que sense produir greus danys.

Mes tard, continuaren pels religiosos aquestes temporades de in-

quietuts i de sofriments. El 24 de maig de 1822, els milicians anaren a Sant Magí i intimidaren al P. Prior a que els donés 2.500 ptes. Després de moltes raons i discussions, se'ls entregaren 500 ptes. i s'emportaren lligat el P. Albert a qui acusaren d'haver proferit paraules contra la Constitució de Cadí. El P. Albert fou exiliat a Canàries i més tard a Mahó.

Al cap de quatre mesos d'aquest fet, el Convent experimentà el primer saqueig efectuat pels Miquelets dels pobles de la rodalia, els quals destruïren tots els mobles i efectes del Santuari.

El 26 de novembre del mateix any 1822, fou novament saquejada la Casa de Sant Magí i els lladres destruïren i s'emportaren tots els mobles que s'havien adquirit per compra, després de l'anterior saqueig.

Els frares degut a aquests fets sacrilegis i vergonyants, a amenaces i a ensurts, havien tingut de cercar refugi en els pobles veïns de la Brufaganya, però aprofitant les ocasions favorables, havien tornat a reintegrar-se a la seva llar llurs funcions sagrades, i en 1823, pel setembre, tornava a emprendre el Convent la seva ruta serena i diafana, com si els fets passats, a més d'haver-lo despullat del seu patrimoni, li haguessin donat noves energies per a esperar resignadament el batteig de sang que Déu havia destinat per aquelles ànimes pietoses i saturades de zel, que vivien dintre del seu clos.

En això vingué la jornada roja del 30 de juliol de 1835 que fou digna continuació de la del 25 del mateix mes que es convertí en una de les pàgines més negres i més denigrants de la Història Espanyola. En aquesta data guanyaren la palma del martiri els dominics de Sant Magí.

Les notes que sobre aquests fets hem trobat, es poden resumir així: De bon matí d'aquest dia, vuit homes plens de veri, quatre d'ells com a caps principals i quatre més com a satellits, veïns d'un dels pobles de la rodalia del Santuari, aprofitant-se de l'ambient congrat cinc dies abans arreu d'Espanya contra els convents i els religiosos, i amb secret propòsit d'entrar i sa-

quejar el Santuari, fingint-se caçadors per tal de no despertar suspicis, entraren a l'Hostal, lligaren a la gent que hi havia dintre i després penetraren en el Pati del Convent. Mentre quatre d'ells demanaven esmorzar als frares, els restants es quedaven a fora a vigilar.

El P. Cuiner els hi arreglà quelcom per a menjar, i entretant intimidaren al P. Prior a què els donés diners.

Aquell escamot d'ànimes negres, volia quelcom més que diners, anava la vida dels religiosos, tenia fols desigs de travessar el cor d'aquellos sers indefensos, quina vida estava destinada al servei de Déu i el bé del proisme.

Excitats per la ira i encegats per una visió horrorosa de sang, que més tard cauria sobre ells i sobre l'ur descendència i llençant ulars i esgarips i maledicicions sacrileges, entraren a la cella prioral i el P. Francesc Aluja, que es trobava en ella accidentalment, caigué traspasat per un glavi, sobre un toll de la seva pròpia sang, "la qual traspà —com diu Mn. Sanç Capdevila en la seva H. Compendiada de Sant Magí— fins a la calla inferior, com encara avui es pot observar el rastre d'ella en una biga tacada".

El P. Albert pogué escapar-se fugint a cuita corrents i amagar-se en una masia dels entornos. El P. Josep fou assassinat a la cuina, mentre pelava pebrots escalivats per a l'esmorzar i el P. Domingo fou deixat mort en el refectori, amb greus ferides al coll i amb l'esqueixa travessada.

Els assassins una volta saciats de sang, saquejaren la Casa, emportant-se'n tot ço que hi havia de valor, i es repartiren tots els diners que trovaren. Al sortir al carrer, varen tapar la boca dels quatre vigilants que els陪伴aven i en cobrien aquella feta miserables, amb butifarres i cansalada que robaren al Convent i amb la "calderilla" que els feia nosa. Una volta enllestida aquesta feina, abandonaren Sant Magí.

Els hostalers lograren deslligar-se després de molts esforços i anaren al Convent, quedant esglaiats al veure els tolls de sang i els cosos ananimats dels bons frares.

El P. Domingo desangrat i escapat de la mort per verdader miracle fou amagat pels hostalers a la Cova de l'Hort Vell de Cà Clarasso de Pontils, que hi ha a la Viladepedrera, sota les Pedrisses i no molt lluny del Convent i al cap de pocs dies, fou traslladat a Cà Rafel de Pontils d'on ell era fill. Als pocs dies, picà l'espia, i com que la vida del P. Domingo novament estava en perill, de nit i a cavall de una mula de la casa, no guarit encara, se l'emportaren els seus familiars cap a Solsona per tal de lliurar-lo de la mort.

El Convent quedà desert fins en 1841 en la qual data, l'ex-Prior P. Domingo Janer del qual parlem, hi tornà amb titol d'econom a precs seus.

La tradició que posa arreu un polsim de bellesa i una punta de flaire, ha volgut dipositar tres roses de verdissa sobre el record de aquestes fêtes horribles.

Diu la primera, que fou tanta la sang vessada pel P. Aluja en el seu martiri, que la biga del trespol que-

seva última hora, no fossin a temps a rebre a Nostre Senyor. Tots moriren sense el consol suprem que Déu guarda per a la darrera hora; els Sant Sagraments.

I resa la tercera:

El P. Domingo en 1841 tornà al Convent amb titol d'econom. Un dia, uns caçadors anaren a Sant Magí per tal de caçar pels boscos de la Brufaganya, i pararen de fer un dinar al Santuari. El P. Domingo conegué a un d'ells, com un dels que l'havien ferit; no digué res i volgué servir-los a la taula. Posà a cada ú d'ells els corresponents coberts, però a l'arribar al lloc que ocupava l'assassí, no li posà ganivet. Aquest es queixa i el P. Domingo li digué mansament:

No en teniu necessitat de cap ganivet. Segurament guardeu encara aquell que em produí aquesta cicatriu del coll...

Fins aquí ço que hem recollit.

Commemorem avui el primer Centenari d'aquella persecució tràgica i violenta contra les coses religioses i les persones que les habitaven.

Fa cent anys avui d'aquelles fates vergonyants.

Que aquella sang de màrtirs que es derramà per tota Espanya i aquelles vides que en holocaust d'una fe s'immolaren, llevades per es camots d'assassins sacrilegs, contribueixi avui més que mai a l'exaltació de les nostres creences i a la depuració dels costums públics, i al commemorar aquesta data, dedicarem una pietosa recordança a aquells Cavallers de l'Ideal, a aquells Estetes de l'Esperit que ofrenaren la seva vida inmàcula en prò d'una Causa justa que no temia altre recompensa que una vida immaterial futura, ni altre fervor que una fe de granet i una caritat de mistic.

MARCEL RIERA I GUELL

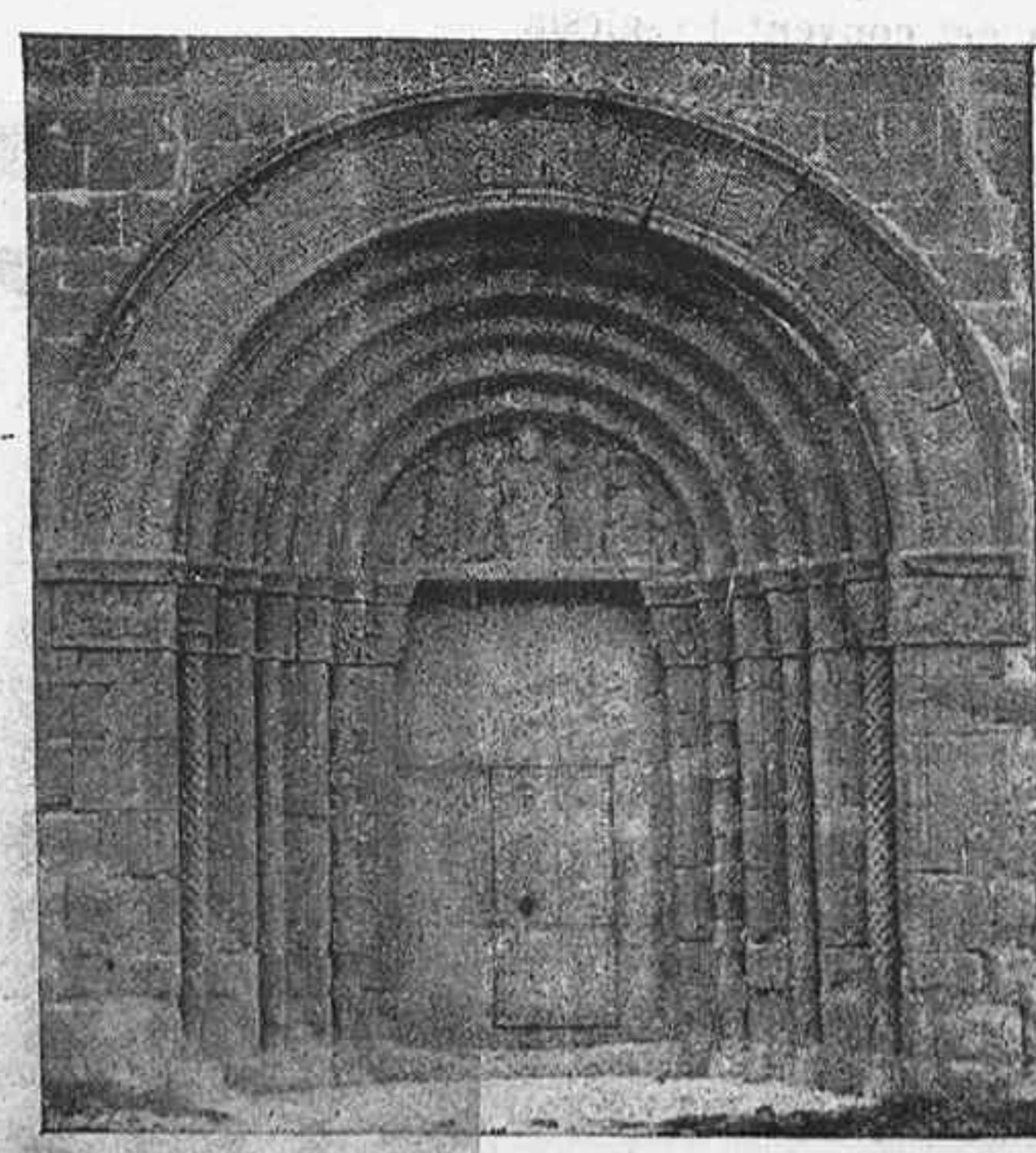
La matança dels religiosos l'any 1835

La centuria passada fou en nostra terra constantment perturbada per guerra i revoltes. I a casa nostra, ja es cosa sabuda, tota mena de revoltes tenen una derivació contra la religió i les seves institucions més preuades. D'aquí que les esglésies i convents reberen els primers cops de les turbes desenfrenades, i en sofriren més greus conseqüències.

I s'explica fàcilment. Propagades antirreligioses, principalment contra els frares, infiltraren en les masses un llevat d'odi; els revolucionaris, que en aparició semblen valents, no són sino sumament cowards, i s'esbraven contra els débils indefensos; i els dirigents saben prou que el fonament de l'ordre, que la revolució ve a pertorbàr, rau principalment en la religió; cal, doncs, destruir-la o almenys desvincular-ne la influència, si es vol fer feina perturbadora amb probabilitat d'èxit.

La persecució religiosa culmina en la Crema de convents, que comença a Madrid l'any 1834 i s'estenye per tota la península l'any següent 1835.

(Continua a la 5. pàg.)

VIDA RELIGIOSA

SANTORAL

Sant Agapit, màrtir, i santa Elena, mare de l'emperador Constantí.

MISSA D'AVUI

Del Diumenge X després de Pentecostès.

Semidoble.—Ornaments verds.

El fonament de la vida cristiana és la humilitat. Sant Pau ja advertia als cristians que els senyals de la santedat no eren pas els "carismes" o manifestacions extraordinàries de l'Esperit Sant als fidels. Nósaltres naixent. Tot el que nosaltres tenim de gràcies, ordinariament, són un do gratuit d'el Déu, i encara hem d'esmerçar-ho a glòria seva i bé del pròxim. Nosaltres no podem ni pronunciar el nom de Jesús sense el concurs de la gràcia divina.

EVANGELI

Continuació de l sagrat Evangelio segons Sant Lluc:

En aquell temps: Digué Jesús a alguns qui en la justicia d'ell es confiaven i, menyspreaven els altres, aquesta paràbola: Dos homes pujaren al temple per orar: l'un fariseu i l'altre públic. El fariseu estant dret, així entre tots dos homes: lladres, impostors, adulrons, ni com és ara aquest públic. Dejuno dues vegades a la setmana: pago delme de tots els meus bisbans. El públic, de lluny estant, ni gosava aixecar els ulls al cel, sinó que colpejava el seu pit, dient: O Déu, tingue pietat de mi peccador. Us dic per cosa certa que aquest davallà justificat a casa seva, al revés de l'altre, puix qui s'exelça serà humiliat i qui s'humilia serà exalcat.

MISSA DE DEMA

De Sant Magí, màrtir, Patró de Tarragona.

Doble.—Ornaments vermells.

MISSA DE DIMARTS

De Sant Bernat, abat.—Doble.—Ornaments blancs.

QUARANTA HORES

Es celebren a l'església de Sant Domènec, essent les hores d'exposició de les vuit a les onze del matí i de les quatre a les vuit de la tarda. El dia 21 comencen a l'església de les R. Descalces.

RECES MENSUAL

Pels homes i joves:

El divendres dia 30 d'agost, a dos quarts de vuit del vespre al temple del Sagrat Cor.

Per les dones i donzelles:

El diumenge dia 26 d'agost, a les set del vespre al temple del Sagrat Cor.

CULTES PER AVUI

CATEDRAL. — A dos quarts de deu, Prima; després de Tercia, processó claustral i missa conventual.

Misses des de dos quarts de sis fins a les nou cada mitja hora, i a les deu, onze i dotze.

Capella de la Mare de Déu del Claustre.—A les set, missa y homilia.

Capella del Santíssim.—Tarda, a les cinc, exposició, trisagi cantat, acte de desagravis i plàctica dominical.

SANT JOAN.—Misses a les sis, set, vuit, dos quarts de nou, tres quarts de deu ofici, i onze.

Tarda, a dos quarts de set, rosari.

SANT FRANCESC.—Misses a les sis, set, vuit i onze. A dos quarts de deu, ofici.

TRINITAT.—Misses a dos quarts de set, dos quarts de vuit, vuit, dos quarts de nou, i a dos quarts de deu "Missa d'infants".

Tarda, a les tres, Catecisme.

SAGRAT COR.—Misses de sis a nou cada mitja hora i a les dotze.

Tarda, a les set, rosari.

SANT PERE (Serrallo).—Misses a dos quarts de set i nou.

SANT ANTONI (PP. Caputxins).—Misses a les set, vuit i nou.

GNES. CARMELITES (Vetlla).—Misses a les set.

NATZARET.—Misses a dos quarts d'una.

SANTA CLARA.—Misses a les sis i a les vuit ofici cantat.

SANT MIQUEL.—Misses a les set, dos quarts de vuit i vuit.

HOSPITAL.—Misses a dos quarts de set i a les deu.

SANT DOMÈNEC.—A les vuit, missa d'exposició.

Tarda, a tres quarts de set, rosa-ri, trisagi cantat, set de set, rosa-ri, trisagi, benedicció i reserva.

CARMEN.—Misses des de les sis i media hasta les sis ocho y media, cada media hora; a las nueve y media, diez y media, y once y media.

Tarda, a les seis y media, rezo del santo rosario, visita a la Virgen y canto de la Salve popular.

SANT MAGÍ.—Tarda, a un quart de set, a tribada de l'aigua de la Brufaganya i tot seguit cant de Completes i veneració de la reliquia.

CULTES PER A DEMA

SANT MAGÍ.—Festivitat de Sant Magí.

Des de les quatre a les nou misses cada mitja hora, en les quals es distribuirà la sagrada comunió.

A los quarts de vuit, missa de comunió general que celebrarà l'excellèntissim i reverendíssim senyor doctor don Manuel Borràs, Bisbe auxiliar d'aquesta Arxidiòcesi.

A dos quarts d'onze missa solemne, cantada a gran orquestra per la capella del senyor Roig, essent l'oficiant el molt il·lustre senyor doctor don Miquel Vilatimó, canonge, Farà el panegiric del Sant Martí i el reverend pare Joan Blanch, C. M. F., superior de la Residència d'aquesta capital.

Tarda: A les sis, rosari cantat a tota orquestra, meditació, sermó pel molt il·lustre doctor don Miquel Vilatimó, canonge, i veneració de la reliquia.

SAGRAT COR.—A les vuit, missa de comunió a l'altar de Sant Josep, practicant-se l'exercici propi del dia.

SANT DOMÈNEC.—A les vuit, missa d'exposició.

A dos quarts d'onze de reserva.

Tarda, a un quart de vuit, rosa-ri, trisagi, benedicció i reserva.

CULTES PER A DIMARTS

CATEDRAL (Capella de la Mare de Déu del Claustre).—Tots els dies a les set, missa i rosari.

SANT FRANCESC.—A dos quarts de vuit, missa i tretze dimarts de Sant Antoni de Pàdua.

SANT DOMÈNEC.—A les vuit, missa d'exposició.

A dos quarts d'onze, de reserva. Tarda, a un quart de vuit, rosa-ri, trisagi, benedicció i reserva.

SANT MAGÍ.—A un quart de set, rosa-ri, després missa i començament de la novena. Durant la novena del matí hi haurà explicació de la santa missa.

Tarda, a les set, rosari, novena solemne i veneració de la reliquia.

I Lector

Ja ets subscriptor de «LA CRUZ»?

LA CRUZ

**Cuideu - vos
l'estòmac**
perquè és la base de
la vostra Salut
Jo vaig patir
com vós, però em va
curar el
DIGESTÓNICO
del Dr. Vicente
ES VEN A LES FARMACIES

CLIMATOLOGIA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DEL INSTITUTO

Sábado, 17.

Temperatura a la sombra
Máxima. 25'2; mínima, 20'5.
Baròmetre a 6 i al nivell de la mar

A las 8 h., 762'8; a las 18, 760'7.

Dirección del viento
A las 8 h., S.; a las 18, S.

Fuerza del viento
A las 8 h., calma; alas 18, calma.

Estado del cielo
A las 8 h., casi despejado; a las 18, casi despejado.

Clase de nubes
A las 8 h., St. Cú. Al. Cú.; a las 18, Ci. St. Cú.

Evaporación
En las 24 horas, 2'5.

Humedad relativa
En las 24 horas, 0.

Lluvia recogida:
A las 8 h., 71; a las 18, 69.

SE ALQUILARIA

habitación reducida para oficina.

Ofertas: en esta Redacción.

SKODA
INDEPENDIENTES
CUATRO RUEDAS

CHASSIS INDEFORMABLE CON TUBO CENTRAL

AMPLIO COMPARTIMENTO PARA MALETAS

NEUMATICOS SUPER-CONFORTE

PATENTE 8 HP, PESETAS 80 SEMESTRE. — MÉDICOS: PESETAS 40 SEMESTRE

CONSUMO GASOLINA: 7 1/2 LITROS POR 100 Km.

VELOCIDAD 90 Km. POR HORA

Distribución para España

F. ABADAL

PL. LATAMENDI, 7

BARCELONA

Informarán en TARRAGONA

PABLO GAYA

informes en esta imprenta

Juegos Florales y Certámen Literario en Calatayud

PROGRAMA

de los Juegos florales y Certamen Literario que han de celebrarse en la ciudad de Calatayud el día 12 de Septiembre de 1935

Las bases a qué ha de ajustarse este concurso, son las siguientes:

Primera

Los temas y premios, son:

Tema libre.—Poesía con libertad de metro y asunto. Premio: Una flor natural y derecho a elegir la Reina de la Fiesta.

Tema I.—Patria. Poesía con libertad de metro. Premio de S. E. el Presidente de la República, D. Niceto Alcalá-Zamora: Un artístico lapicero de oro, grabado con el escudo de España.

Tema II.—Límites del regionalismo en la unidad nacional. Composición en prosa. Premio del Excmo. Sr. D. Alejandro Lerroux, presidente del Consejo de ministros: Una copa de plata.

Tema III.—Significación de las Confederaciones hidrográficas, y singularmente la del Ebro, en el progreso de la nación. Premio del Excmo. señor ministro de Obras Públicas D. Manuel Marraco: Un objeto de arte.

Tema IV.—Orientación a seguir, para una convivencia social más perfecta. Premio del Excmo. señor gobernador civil de la provincia D. Julio Otero Mirelis: Un objeto de arte.

Tema V.—Las Colegiatas de Santa María y el Santo Sepulcro: descripción histórica-artística. Premio del Excmo. señor arzobispo de Toledo: Un objeto de arte religioso.

Tema VI.—Historia militar de Calatayud. Estudio en prosa que no exceda de cincuenta cuartillas escritas por una sola cara. Premio del Excmo. señor general de la quinta División D. Rafael Villegas. Un ejemplar del "Quijote" lujosamente editado.

Tema VII.—Influencia del Padre Gracián en el pensamiento contemporáneo. Composición en prosa. Premio de la Excm. Diputación de Zaragoza: Un objeto de arte.

Tema VIII.—Un paseo a las ruinas de Bíbilis. Premio de la Universidad de Zaragoza: Un objeto de arte.

Tema IX.—Problemas sanitarios más urgentes en la ciudad, y manera de resolverlos. Trabajo en prosa. Premio del Excmo. Ayuntamiento: Un objeto de arte.

Tema X.—Valores olvidados. Benito Vicent. (Semblanza). Su influencia en la Botánica como hombre de ciencia, y su influencia en la implantación de los Juegos Florales en Calatayud, como hombre de letras. Premio del diputado a Cortes por la provincia don Darío Pérez: Un objeto de arte.

Tema XI.—El pasado, el presente y el porvenir de la sucesión interestada en Aragón. Premio del diputado a Cortes por la provincia don Mateo Azpeitia Esteban.

Tema XII.—Solución del problema del cultivo de la remolacha en Aragón. Premio del diputado a Cortes por la provincia don Manuel Sierra Pomares: Un objeto de arte.

Tema XIII.—Canto al Jalón. Composición en verso con libertad de metro. Premio del diputado a Cortes por la provincia don Mariano de la Hoz: Un objeto de arte.

Tema XIV.—Cuento en prosa de costumbres aragonesas. Premio del diputado a Cortes por la provincia don Mariano Gaspar: Un objeto de arte.

Tema XV.—El problema de las comunicaciones y su relación con el comercio. Sistema de comunicaciones más conveniente para el comercio y la industria bilbilitanos. Composición en prosa. Premio de la Asociación de Comerciantes e Industriales: Un objeto de arte.

Tema XVI.—Colección de doce cantares aragoneses. Premio de don Francisco Lafuente: Un objeto de arte.

Tema XVII.—Proyecto completo de un plan de contabilidad aplicada por partida doble, adaptado a una casa de comercio que se dedique a la venta por mayor y detalle, de artículos varios, realizando sus operaciones al contado, a plazos, y en comisión, teniendo también establecidas varias sucursales. Premio de D. Antonio Bardagi: 200 pesetas.

Son condiciones precisas, la sencillez y claridad que permitan conocer en todo momento el estado de las diversas cuentas. No podrán optar a este premio más que los empleados que presten sus servicios en algún Banco, casa de comercio o industria, establecidos en esta ciudad, o los que habiéndolos prestado, estén actualmente sin colocación.

Tema XVIII.—Leyenda aragonesa. Poesía con libertad de metro. Premio de la Comisión de Juegos Florales: Un objeto de arte.

Segunda

Los trabajos han de ser originales e inéditos.

Tercera
El plazo de admisión termina el 27 de agosto próximo.

ESPORTIVES

R e m

ELS BOGADORS TARRAGONINS DARRERS EN LES ELIMINATORIES DEL DIVENDRES

Els remers que representant a Espanya han participat als campionats d'Europa, no han estat pas afortunats a les eliminatòries celebrades diumenge. Tant l'skiff, com l'outrigger a 4 amb timoner, i també l'outrigger a 8, arribaren darrers en les seves sèries respectives.

No succeí el propi amb l'outrigger a dos del Club de Mar, puix que donat l'escas nombre de participants en la dita especialitat, solament es correrà de la mateixa avui la final.

Així, doncs, poc de bo podem dir. Els nostres han estat darrers, i amb unes diferències de temps ben poc aconhortadores.

Caldrà que en anys vinents, hom s'hi pensi un xic abans de decidir efectuar tals desplaçaments. Altrament el nom d'Espanya anirà desacreditat del tot en les competicions europees del rem.

Per bé que ja no en confiem gaire, ahir degueren ésser celebrades les proves de represa, i desitgem pugui els tarragonins campions d'Espanya, assolir en elles una classificació quelcom més honorable.

A continuació donem els resultats tècnics de les eliminatòries del divendres.

Quatre amb timoner

Primera sèrie:

1. Alemanya, amb 7' 13".
2. Itàlia, amb 7' 13" 6-10.
3. Hongria, amb 7' 21" 5-10.
4. França, amb 7' 22" 2-10.
5. Bèlgica, amb 8' 3" 2-10.

Segona sèrie:

1. Iugoslàvia, amb 7' 44" 4-10.
2. Dinamarca, amb 7' 51" 8-10.
3. Xecoslovàquia i Espanya, amb 8' 21" 5-10.

Dos amb timoner

Primera sèrie:

1. Hongria, amb 8' 20" 2-10.
2. Holanda, amb 8' 35" 7-10.
3. Polònia.
4. Iugoslàvia.

Segona sèrie:

1. Alemanya, amb 8' 9" 2-10.

Afetisme

JAUME ANGEL, ES CLASSIFICA CINQUE EN LA FINALS DELS 1.500 MFTRES A BUDAPEST

En Jaume Angel, l'atleta que formà temps enrera en les rengleres del Gimnàstic local, desplaçat ara a Budapest, on participa en els Jocs Internacionals Universitaris, corregué divendres la final dels 1.500 metres.

A l'estadi, molta gent presenciatà la competició.

Sortiren 13 atletes per a la dita prova, el bo i millor amb que competeixen les potències mundials que hi participaren, i l'Angel obtingué un brillant cinquè lloc.

La prova la guanyà el neozelandès Lovelock, amb 4 minuts.

En Jaume Angel féu el cinquè lloc amb 4 m. 6 s. 2-10, i darrera d'ell entraren encara vuit concursants més, tots ells destacadissims atletes.

Cal felicitar al nostre representant per la brillant tasca fornida que situa a Espanya en bon lloc en la dita especialitat.

Basquetbol

ESCOLA COMERÇ - GIMNÀSTIC AVUI TARDA A LA RABASSADA

Per tal de fer-hi una exhibició del joc de basket, actuaran aquelles tarda a la platja de la Rabassada, amb motiu de les festes que es celebraran a la mateixa, els titulars de l'Escola de Comerç i del Gimnàstic locals.

Aquest darrer té convocats als

2. Austria, amb 8' 16" 3-10.
3. Itàlia, amb 8' 28" 8-10.
4. Dinamarca.

Skiff

Primera sèrie:

1. Verez (Polònia), 8' 28" 4-10.
2. Hasenohore (Austria), 8' 34"
3. Tufi (Itàlia), 9' 1" 1-10.
4. Kozma (Hongria).
5. Prats (Espanya), 10' 24".

Segona sèrie:

1. Studach (Suïssa), 7' 57" 7-10.
2. Buhtz (Alemanya), 8' 3" 8-10.
3. Saurin (França).
4. Straka (Xecoslovàquia).

Quatre sense timoner

Primera sèrie:

1. Suïssa, amb 6' 58" 7-10.
2. Dinamarca, 7' 8" 2-10.
3. Polònia.
4. Hongria.
5. Iugoslàvia.

Segona sèrie:

1. Alemanya, 6' 47" 8-10.
2. Itàlia, 6' 51" 1-10.
3. Austria.
4. Bèlgica.

Doble scull

Primera sèrie:

1. Alemanya, 7' 13" 4-10.
2. França.
3. Iugoslàvia.
4. Itàlia.

Segona sèrie:

1. Polònia, 7' 17".
2. Hongria.
3. Xecoslovàquia.

Outriggers a vuit

Primera sèrie:

1. Alemanya, 6' 20" 3-10.
2. Hongria, 6' 24".
3. Holanda, 6' 24" 2-10.
4. Iugoslàvia.

5. França.

6. Espanya, 7' 7" 6-10.

Segona sèrie:

1. Suïssa, 6' 24" 1-10.
2. Dinamarca, 6' 26".
3. Itàlia, 6' 29" 9-10.
4. Xecoslovàquia, 6' 39" 2-10.
5. Bèlgica, 6' 47" 1-10.

Ciclisme

QUARTA PROVA SOCIAL DE LA UNIÓ CICLISTA TARRAGONA

Conforme hem vingut anunciant celebrarà demà la Unió Ciclista Tarragona la seva quarta prova social, d'uns 50 quilòmetres de recorregut, a saber:

Tarragona, Vallmoll, Valls, Alcover, Reus i retorn a Tarragona.

Es donarà la sortida a les nou del matí d'enfront el Bar Catalunya.

Futbol

REUS DEPORTIU - TARRAGONA PER AVUI TARDA, AMB MOTIU DE LA "DIADA" DEL CERCLE LOCAL

Avui per la tarda, al camp de La Pedrera, hi tindrà efecte un interessant matx de futbol, amb motiu de la diada del cercle local.

Actuaran els equips reserva del Reus Deportiu complet, i titular del Tarragona F. C. local, sota aquestes alineacions:

Padreny, Reig, Martí, Margalef, Rofes, Aldomà, Balanyà, Sans, Mata, Sisteré i Pedret, pels reusencs.

Boronat, Borràs, Marca, Carbonell, Alegret, Pechs, Perelló, Poldó, Cubano, Guasch i Avià, pel Tarragona F. C.

Es de creure, donat el caire que té aquest partit, que es veurà concregudíssim.

EL GIMNASTIC A LLEIDA

Per tal de retornar-li la visita que li féu el darrer diumenge, marxa avui a Lleida on s'acararà a l'U. S. Calaveres, el titular del Gimnàstic local amb els següents jugadors:

Sensano, Bordas, Recasens, Guillamat, Sala, Gimbernat, Llambert, Saperas, Ciutat, Cortés i Palau.

Pot veure's debutar el mig Gimbernat, del Casal de Sant Feliu, ocupant Ciutat el centre de l'atac, al temps que Saperas actua d'interior.

Billar

I CAMPIONAT DE TARRAGONA A CARAMBOLA PER BANDA

Resultats del dia 16:

Basora, 75; Sala, 47.

Malats, 75; Bertran, 73.

Sèrie major: Basora, 9.

Partits per a dilluns:

Malats-M. Llauradó.

Basora-Jofre.

Línea de Baleares

Servicio rápido y regular, correo y pasaje. Motonave, Camarotes de lujo.

TARRAGONA a PALMA los miércoles, a las 20 horas.

PALMA a TARRAGONA los martes, a las 20 horas.

Servicio para MAHON e IBIZA

LINEA RAPIDA de pasaje y carga para AFRICA y CANARIAS. Salida quincenal de TARRAGONA para VALENCIA, ALICANTE, CARTAGENA, ALMERIA, MALAGA, CEUTA, CADIZ, LA PALMA, TENERIFE, LAS PALMAS

Conocimiento directo para FERNANDO POO.

Para informes los consignatarios:

Hijos de J. Vilá y Granada

TELEFONO 1243

C. JAIME I

TARRAGONA

Dirección

telefónica

VILAGRANADA

Cinema TEATRE TARRAGONA

EL LOCAL DE MODA I DELS GRANS ESPECTACLES

DIMARTS, 20 d'agost

Gran Compania Dramàtica Espanyola

MARIA GUERRERO

Fernando Diaz de Mendoza

TRES UNIQUES FUNCIONS, TRES

La comèdia en tres actes, original de DARIO NICOMEDI.

Traduïda per EDUARD MARQUINA:

La enemiga

DIMECRES, dia 21 - Tarda a les 19.30

La comèdia en quatre actes i en vers, original d'EDUARD MARQUINA:

En Flandes se ha puesto el sol

Nit, a les 10: Acomiadament de la Companyia

L'obra en tres actes i en prosa, de JOSEP ECHEGARAY:

Mancha que limpia

PREUS POPULARS: Ençarregui les seves localitats

Radio Tarragona

DIUMENGE, DIA 18

Emissió única

A la 1'00: Senyals horaris pel carriol.

A la 1'05: Sardana.

A la 1'10: Selecció de sarsueles.

A les 2'00: Música variada.

A les 3.00: Fi de l'emissió.

PROGRAMA PER A DEMA DILLUNS, DIA 19

Emissió de sobretaula

A la 1'00: Senyals horaris pel carriol.

A la 1'05: Sardana.

A la 1'10: Selecció de sarsueles i pel·lícules.

A les 2'00: Música variada.

A les 3'00: Fi de l'emissió.

Emissió nocturna

A les 8'00: Senyals horaris pel carriol.

A les 8'05: Sardana.

A les 8'10: Notes de Borsa, Notícies i de Turisme.

A les 8'30: Retransmissió del Servei especial d'informacions.

A les 9'00: Servei meteorològic de Catalunya.

A les 9'30: Informació deportiva a càrrec del periodista senyor Manuel Cardona.

A les 10: Noves de darrera hora.

A les 10'10: Fi

La matança dels religiosos l'any 1835

(Ve de la segona plana)

Casi bé tots sofrien i molts es distinguiren de tancar temporalment durant la guerra de l'independència: Als convents s'hi covava al foc del patriotisme que mantingué viu en el poble l'esperit d'oposició a l'invasor, enemic de la patria i de la religió; s'explica doncs que els francesos s'esbravessin en la persecució i destrucció d'aquells fogars de resistència.

Els religiosos, foragits dels convents durant la guerra, anaren retornant a llurs celles un cop passada la tempesta; i es referen casi totes les cases, malgrat le miseria que, com a conseqüència de la mateixa, patí la nostra terra, i malgrat encara les lleis vexatories dels governs, que dificultaven greument l'espandiment a l'influència de les ordres religioses.

Els poble els estimava, però les seccions secretes preparaven les turbes que un dia es derbordaren, i amb pretexts fuits i sens impedir-ho les autoritats, es desfogaren contra els religiosos amb una barbàrie, que hi ha que cercar precedents en la revolució francesa per a trobar-hi pariò.

El 17 de juliol del 1834 es assaltat el col·legi de St. Isidre dels PP. Jesuites de Madrid i hi són assassinats 15 religiosos i 4 ferits. Al convent de dominics de St. Tomàs en mataren 8 i en feriren 5. No detallen; però cal esmentar que ni respectaren els malats de l'enfermeria. Si els morts no foren tants com a Sant Isidre, la destrucció fou major fins i tot en presència de la tropa que hi acudí presència inactiva, complint ordres superiors, la destrucció del convent.

Al convent de St. Francesc el Gran es suposaven més segurs; puix hi havia als baixos el regiment de la Princesa i de paraula asseguraven tota mena de promeses als religiosos. En efecte, allí els assassinats foren 48, segons una versió, 58 segons una altra. I eixis, als convents de la Mercé i del Carme i altres de la Cort. Aquell dia 17 i l'endemà hi hagué a Madrid no menys de trescents víctimes.

Pretext: la veu que es feu correr que els religiosos posaven uns polvos a les fonts que portaven el Còlera a la població. En l'assalt cercaren inutilment els celebres polvos; no els trobaren pas; se n'endugueren, però, tot el que els hi feia goig en joies, diners i mobles.

La matança de Madrid en 1834 fou el preludi. L'any següent 1835 foren assassinats en 3 d'abril 4 religiosos a Saragossa; el 6 del mateix 3 morts i 18 ferits a Murcia; el 5 de juliol, altra volta a Saragossa 11 morts.

Cenyint-nos a nostra terra, la matança dels religiosos començà a Reus el 22 de juliol del 1835. Hi havia a Catalunya aleshores no menys de 165 convents de religiosos.

Al convent de franciscans de Sta. Maria de Jesús de Reus hostilitzava, aquell dia 60 religiosos. En mataren 14; els demés fugiren com pogueren i s'amagaren a les voltes teulades i fins a les cloques, sofrint horriblement; foren a totes bandes caçats com feres i amenaçats a mort els qui els amaguessin.

Segui la crema i destrucció del convent de Carmelites descalços de St. Joan Bta. on de 30 religiosos que hi hacia en mataren 9, i els restants es salvaren a les voltes de la capella dels Dolors.

La nova de la crema dels convents de Reus s'estengué pels pobles de la rodalia, i els siccaries que hi arribaren l'endemà trobaren els convents buits. Així salvaren la vida els franciscans de St. Joan de Riudoms; els Carmelites descalços, de Selva del Camp; els Agustins de la mateixa població; els Francescans recolets de Sta. Ana d'Alcover. Cal esmenar que dos d'aquest convent i un d'Escornalbou el 28 d'agost foren agafats a l'ermita de la Mare de Déu de la Gracia pels miquelets de "Po de Segalà" i, mutilats de les orelles i trets els ulls, foren morts prop de Montral. Dos dies després abandonaren el convent els recollets d'Escornalbou, salvant la vida

després de passar molts transtorns.

A Valls salvaren la vida els 32 caputxins, 7 minims i carmelites calçats degut a l'energia del Batlle de la ciutat D. Josep Tell i a la vigilància de 25 Moços d'Esquadra, que foragitaren de la població els revolucionaris de Reus i Tarragona que s'hi presentaren repetidament.

A Scala Dei hi havia 40 Cartoixans l'any 1835. Es salvaren tots, amagant-se en els afraus de la Montserrat; més no pogueren tornar al convent que fou saquejat el dia 26 i incendiad després.

Mereix, no un capitol, sino un llibre, la relació de la destrucció del gran cenobi de Poblet. Ho veda la manca de temps i espai. Els 60 cistercienses de Poblet, avisats a temps dels incendis, devastacions de Reus, es dispersaren el dia 25 de juliol i encara s'hi reuniren casi tots el dia 26, essent resredits del P. Prior, qui els hi repartí una onza a cada un pels viatges a les seves famílies. Dos frares i alguns dependents quedaren uns dies al convent, procurant treure o amagar les coses de més valor.

Foren sorpresos al mig de la feina pels escamots de lladres i d'incendiari que hi acudiren el 14 d'agost i després de saquejar lo que encara restava, no respectant els mateixos sepulcres reials, calaren foc a l'església, sacristia, arxiu i principals dependències de l'històric i grandiós cenobi. Cal esmentar que les forces per aguardar el monestir hi arribaren dos dies després de l'incendi.

A Barcelona la destrucció dels convents fou més aparatososa i, per un voler de Déu, amb menys víctimes de lo que feien temer el gran nombre de religiosos que hi residien i en l'odi dels seus perseguidors.

El pretext i ocasió de moti fou una mala cursa de braus la tarda del dia de St. Jaume. Les turbes sortiren de la plaça arrocegant un toro i anaren recorrent una ruta prefixada pels capitostos calant foc a tots els convents que trobaren al pas. Els religiosos salvaren la vida en sa major part, ja pels preparatius que tenien fets davant l'escomesa que ja es temia, ja per l'auxili dels veïns que aculliren en llurs cases bon nombre de religiosos fugitius, ja també pel refugi que trobaren a les Dracanes, i Monjuic i la Ciutadella, on foren concentrats els qui no s'havien acollit en cases particulars. Els contratemps, però, foren gravissims. Es coneix el nom de 16 religiosos i dos seglars que foren cruelment assassinats.

Cinc dels més grans convents cremaren; quatre, foren saquejats aquella mateixa nit; catorze, ho foren els dies després d'ésser abandonats i sols dos foren defensats un pels artillers i altre pels mateixos religiosos.

Fora de Barcelona, a més dels ja esmentats, cremaren, entre altres, els grans cenobis de Ripoll, Sant Cugat del Vallès, Montalegre, Sant Creus, en molts altres, a l'esser abandonats pels religiosos, hi entraren els lladres i ho saquejaren i destruïren tot, i finalment hi calaren foc.

Les pèrdues materials, artístiques, històriques i de tot ordre de cultura no es poden ponderar. Ja molts convents no es referen mai més; vingué l'exclaustració forçosa dels religiosos; la desamortització que dificultaren, quan no impidiren, l'establiment de nous convents o la restauració dels antics.

Fent un resum, segurament incomplet, dels religiosos morts en la revolta de l'any 1835 a Catalunya, donem la següent llista d'honor:

Del convent de Sant Francesc de Reus, 14; dels carmelites de la mateixa ciutat, 9; de Sant Francesc d'Alcover, 2; de Sant Francesc d'Escornalbou, 1; de Sant Francesc de Barcelona, 1; de Trinitaris descalços de Barcelona, 1; d'agustins calçats de id., 4; carmelites calçats de id., 3; dominic de id., 1; dels Pauls de id., 1; de convents ignorats de Barcelona, 4; i dos seglars. Del monestir de Ripoll, 2 i un seglar; de

Sant Feliu de Guixols, 1; de la Cartoixa de Montalegre, 2; de Sant Creus, 1; dels trinitaris de Tarragona, 1; dels Cladells, 1; assassinats a Mora d'Ebre de convent ignorat, 2; de Lleida a la Panadella, 1; dels dominics de Sant Magí de la Brufaganya, 2; dels dominics de Tremp 1; de Santa Coloma de Queralt, 3; i dos seglars; dels agustins de Tarragona, 1; dels carmelites descalços de Lleida, l'any 1836. 2; dels agustins descalços de Guisona, 2. Total 64.

Cal remarcar que en els correigments de Lleida, Girona, Vic i Tortosa, per l'enteresa i energia dels governadors, els convents no foren incendiats i els religiosos defensats en llurs vides.

Per causa de l'exclaustració forçosa, els convents foren abando-

nats, i el partit exaltat que puja al govern rellevà aquells dignes governants i en anys següents, abans i tot de la desamortització, els edificis sofriren el saqueix i destruccions irreparables en tots indrets, tant pel pillatge com per l'abandon de les poblacions i autoritats que dificultaren el retorn als convents de llurs llegits possedidors, únics que els hi podien retornar novament la vida. Restauracions tardanes i costoses han volgut en els de més valua tornar als monestirs llur esplendor; mes, en el millor dels resultats, han restat com enormes carcasses de entitats ben floreixents en altre temps, avui mortes sens esperança de refloriment.

F. C.

tamente arruinadas, puesto que sólo quedaba, del esplendor siete veces secular, un solo destello: el Vble. P. Luis de Palma. Impossible registrar aquí ni a vuelta pluma, el resumen de fatigas, viajes diplomáticos, pláticas con el Gobierno del Sultán y el de Madrid, la sublime arrogancia con que defendió los derechos de España, las peripeyas, incidentes, peligros del famoso Restaurador. El caso es que, en pocos meses, la Misión había resucitado de sus cenizas, se abrieron los templos de la Costa, las Cassas de Tánger; y el Pabellón nacional y la Cuerda franciscana se irguieron entrelazados ante los ojos de la morisma. En esto estalló la guerra, y hay que leer el Diario de un testigo de la Guerra de África por el famoso Pedro A. de Alarcón para ver cómo se agigantó todavía más aquella robusta figura curando heridos, asistiendo a los moribundos, haciendo todo para todos, tanto, tanto, que ni dormía ni apenas se alimentaba.

(1) En Tetuán hizo purificar la Mezquita en la que entronizó la Virgen de las Victorias, y celebró la primera Misa ante el ejército triunfador, arrodillado y conducido por Leopoldo O'Donnell. Declarado el cólera, nuestro héroe no se dió punto de reposo, cuidando a los enfermos y enterrando a los muertos, hasta que rendido, agotado, presa él mismo de la terrible enfermedad, falleció santamente el día 13 de abril, por todos llorado, por nadie maldecido. Hombre de abnegación sin límites concededor de todas las lenguas orientales, encerró en el estrecho marco de 46 años el cuadro de una fecunda y eterna memoria. Fué el P. Sabaté la gloria francisco-tarragonense más grande que brotó del resollo del 35.

RDO. P. FRANCISCO ANGLADA

El año 35 en Tarragona. — Sus características especiales. — Armonías franciscano-tarragonenses. — Florigilio de Franciscanos tarragonenses del 35.

Recordamos una mezcla terrible, una dantesca Diología en que, como en la Triología de Dante, hay bastante de cielo y mucho de infierno. De cielo, porque son las víctimas del mayor pecado de Sangre (1) que se haya cometido, unos hombres inofensivos que, como Cristo, no habían cometido otro crimen que pasar por el mundo haciendo bien: y de infierno, por que en el fondo del inhumano lienzo entrevemos las sombras de unos hermanos convertidos en jauría de hienas cuyos colmillos, hincándose en sus entrañas, hacen jirones los anales religiosos de nuestra Patria.

De una parte, el Senado ilustre de unos hombres que hacia unos años, durante el 11, 12 y 13 de la invasión francesa, se les había visto, chamuscado el Hábito, coronando los muros de Gerona y Tarragona, con el Cristo en la diestra y el acero en la siniestra: por otra, como que se oye, a través de cien años, el estallido formidable, como reventar insólito de volcanes y cañones... y cuerpos que se retueren en apocalípticas agonías, oleadas despavoridas de multitudes alocadas que chocan, se atropellan y caen, en fuga cinematográfica de fiebre y pesadilla...

Afortunadamente, lectores míos, no os llevaré por esos vericuetos de desolación y muerte, porque mi tema es muy otro y, además, porque —me apresuro a consignarlo— las llamas del 35 no tiñeron, con rúbricas de sangre, el Convento de los Franciscanos de Tarragona (1), objeto y norte de mi trabajillo, modesto homenaje de mi pluma a mi Ciudad, y a los Hijos que mi Cuna dió a S. Francisco. Pero antes, unos comemos.

Con todo y ser todo ello miel sobre hojuelas, no es lo mejor del cosa: lo más elocuente y dulce es la magnífica contribución de sangre, alma, vida y corazón con que Tarragona correspondió a Francisco de Asís entregándole sus hijos. Y ¡qué hijos! ¡qué franciscanos aquéllos! ¡qué ilustres tarragonenses aquellos hombres que lloraron las ruinas de sus conventos y colgaron, como el Profeta, de extranjeros sauces las cítaras rotas por los vándalos del 35! Anglada, Sabaté, Caballero, Espay, Martí, Ballester... Dinastía de gigantes tallada para eternidad de los tiempos por el cincel de Fidias en la guirnalda lírica de un friso Partenón cristiano!

Y eso por no enumerar más que a los radiantes, para no hacernos prolijos, dejando aparte a Strauch, que es legión, entre los que precedieron al horrendo crimen; y, entre los que lo siguieron, a los PP. Cardona, Balart, Granada, columnas de la restauración francisco-catalana.

Veamos de fijar, siquiera a grandes rasgos porque el espacio escasea, las principales siluetas de esta Galería seráfico-tarragonense, víctimas incurables de la tragedia treintincincoañesa.

Comencemos por la más insigne, por el franciscano tarragonense que muriendo más joven, llenó de resplandores el libro de la historia patria: el M. R. P. José Antonio Sabaté. Nació el año 14 en un venerable rinconcito de la ciudad antigua, de modesta familia conocida con el apodo de Set-hores con alguno de cuyos miembros me une grata amistad. Entró en nuestra Orden cursados los estudios de Humanidades, y sorprendióle la revuelta del 35 siendo corista en Montblanch. Lejos de amilanarse el intrépido estudiante, fuése a las Misiones de Tierra Santa, Oceanía y América de donde regresó a España a mediados del siglo, quedando de morador en el convento Priego. Dados sus profundos conocimientos de lengua árabe, el 19 de agosto de 1859 fué nombrado Prefecto de nuestras Misiones en Marruecos casi comple-

tamente arruinadas, puesto que sólo quedaba, del esplendor siete veces secular, un solo destello: el Vble. P. Luis de Palma. Impossible registrar aquí ni a vuelta pluma, el resumen de fatigas, viajes diplomáticos, pláticas con el Gobierno del Sultán y el de Madrid, la sublime arrogancia con que defendió los derechos de España, las peripeyas, incidentes, peligros del famoso Restaurador. El caso es que, en pocos meses, la Misión había resucitado de sus cenizas, se abrieron los templos de la Costa, las Cassas de Tánger; y el Pabellón nacional y la Cuerda franciscana se irguieron entrelazados ante los ojos de la morisma. En esto estalló la guerra, y hay que leer el Diario de un testigo de la Guerra de África por el famoso Pedro A. de Alarcón para ver cómo se agigantó todavía más aquella robusta figura curando heridos, asistiendo a los moribundos, haciendo todo para todos, tanto, tanto, que ni dormía ni apenas se alimentaba.

R. P. JOAQUIN CABALLERO

Eminente sobremanera en virtud y ciencia fué también este franciscano tarragonense, muerto en nuestra Ciudad el año 1887, siendo Director del Instituto General y Técnico, sito precisamente en el Convento de sus mayores-Minores. Como a otros compatriotas suyos, cuando los horrores del 35, le hallamos de corista en el Convento de Villafranca. Emigró luego a Italia, y, mediante reñidas oposiciones, obtiene la Cátedra de Teología moral en la Universidad de Bolonia. En 1844 regresa a la que Paulo Orosio llamaba Tarragonem nostram donde gana seguidamente la Cátedra de Religión en el Instituto provincial. Pero la hazaña más famosa y perdurable del gran Minorita estriba en haber librado de la destrucción, incuria y polilla imponderables instrumentos del humano saber y haber creado la famosa Biblioteca

POR DIOS Y LA PATRIA

El año 35 en Tarragona. — Sus características especiales. — Armonías franciscano-tarragonenses. — Florigilio de Franciscanos tarragonenses del 35.

na nomenclatura descuellan el Portal de St. Francesc, el carrer de St. Francesc, Porta de Fra-Menors Passeig de Sta. Clara, Portal de Sta. Clara, etc., etc. Esta fresca y muchas veces secular corriente de simpatía que va de Francisco a Tarragona y de Tarragona a Francisco culmina en dos hechos históricos, altamente significativos. Ya hemos apuntado el primero, Tarragona, oprimida so la zarpa de Napoleón, es socorrida y libertada por el franciscano sayal dado al viento, como una bandera, sobre los torreones del Arzobispo y las barbacanas de S. Antonio: y la Ciudad, reconocida, quiere que sus Prelados juren defender los derechos de su Iglesia en manos del Guardian de S. Francisco antes de tomar posesión de la Primada.

Con todo y ser todo ello miel sobre hojuelas, no es lo mejor del cosa: lo más elocuente y dulce es la magnífica contribución de sangre, alma, vida y corazón con que Tarragona correspondió a Francisco de Asís entregándole sus hijos. Y ¡qué hijos! ¡qué franciscanos aquéllos! ¡qué ilustres tarragonenses aquellos hombres que lloraron las ruinas de sus conventos y colgaron, como el Profeta, de extranjeros sauces las cítaras rotas por los vándalos del 35! Anglada, Sabaté, Caballero, Espay, Martí, Ballester... Dinastía de gigantes tallada para eternidad de los tiempos por el cincel de Fidias en la guirnalda lírica de un friso Partenón cristiano!

Y eso por no enumerar más que a los radiantes, para no hacernos prolijos, dejando aparte a Strauch, que es legión, entre los que precedieron al horrendo crimen; y, entre los que lo siguieron, a los PP. Cardona, Balart, Granada, columnas de la restauración francisco-catalana.

Veamos de fijar, siquiera a grandes rasgos porque el espacio escasea, las principales siluetas de esta Galería seráfico-tarragonense, víctimas incurables de la tragedia treintincincoañesa.

Comencemos por la más insigne, por el franciscano tarragonense que muriendo más joven, llenó de resplandores el libro de la historia patria: el M. R. P. José Antonio Sabaté. Nació el año 14 en un venerable rinconcito de la ciudad antigua, de modesta familia conocida con el apodo de Set-hores con alguno de cuyos miembros me une grata amistad. Entró en nuestra Orden cursados los estudios de Humanidades, y sorprendióle la revuelta del 35 siendo corista en Montblanch. Lejos de amilanarse el intrépido estudiante, fuése a las Misiones de Tierra Santa, Oceanía y América de donde regresó a España a mediados del siglo, quedando de morador en el convento Priego. Dados sus profundos conocimientos de lengua árabe, el 19 de agosto de 1859 fué nombrado Prefecto de nuestras Misiones en Marruecos casi comple-

ca de la que fué Director hasta su muerte, puesto que la muerte le cogió clasificando, colocando, vendiendo libros y pergaminos y colecciones de numismática que aun hoy son el asombro de los inteligentes. Toda la Ciudad lloró largo tiempo la pérdida de un hijo que tan alto puso su nombre.

R. P. FRANCISCO ESPOY

Siendo casi de la misma edad que su compañero y condiscípulo Caballero, el P. Espoy muere más tarde, el año 1896 en el Convento de Ocoña (Perú) del cual fué cinco veces memorable Guardián. Corista de Villafranca, el odio contra Cristo y sus ungidos le barre de su convento el año 35, y vuela al Perú donde se lanza, ya sacerdote, a predicar el Evangelio recorriendo tugurios y rancherías, atravesando bosques, lagunas y arenales, llevando por doquier el consuelo a los enfermos, viudas, huérfanos; secando lágrimas, cerrando heridas disminuyendo el número de miserables. No podemos extendernos, y es grande lástima: sólo diremos como en cifra que así, de tal manera fué el P. Espoy el ángel tutelar, el apóstol del Perú que, declarada la guerra entre este país hermano y España, y habiendo el Gobierno peruano dado orden de expulsión contra los españoles todos, cuando ya el querido Misionero se incorporaba a los suyos para seguir su ruta y suerte, una orden expresa, excepcional, categórica del Gobierno no sólo le permite permanecer en el país, sino que le manda se quede en él; y así fué, dice el historiador A. Alegret (1), el único español que allí se vió durante la contienda, porque para el P. Francisco donde había un dolor allí tenía su patria.

Venerandos y venerados PP. Isidro Rocamora, párroco de imperecedera memoria de la Sma. Trinidad: Ildefonso Martí, Raimundo Ballester... héroe inmortal Fr. Mariano Roquer superviviente en 1865 de los Mártires del año 11, y cuyo retrato contemplando estoy con estremecimientos de agradecido y admiraciones de asombrado... ¡cuánto diera por citar al menos un rasgo de los múltiples que componen la reciedumbre de vuestras almas y que os forzaron a trazar una trayectoria rectilínea, sin oscilaciones ni titubeos, hacia el Ideal que fué Dios y patria!, pero no puedo... debo colgar la pluma porque el tiempo y el espacio urgén y me la arrancan de la mano. ¡Benditos de Dios seáis, y de la Patria, vosotros que por Dios y la Patria vivisteis, luchasteis y moristeis! ¡Pero no: no moristeis! La llama del 35 chasmó vuestro sayal franciscano, pero, al ungirlos con fuego, al aquilaros en el crisol, purificó más y más el oro de vuestro espíritu en el que escribisteis vuestros nombres en el templo de la Inmortalidad. Sic itur ad gloriā.

Fr. Francisco Iglesias, O. F. M.

(1) La terrible frase Menéndez y Pelayo la cita como hecha por un autor protestante.

(1) Así lo testifican el canónigo Dr. Barraquer en *Los Religiosos en Cataluña*, Tom. III, pág. 557, diciendo... "los frailes salieron en paz el 27 de julio...", y el historiador Adolfo Alegret quien en la página 133 de su Obra *Tarragona a través del Siglo XIX*, escribe: Quan l'any 1835 turbava multa enderroca i cremà els Convents, Tarragona fou una excepció... Els religiosos sortien de llurs celles en pau i tranquilitat..."

(1) A. Alegret, Op. cit., pág. 201.

(1) Opus. cit., pág. 537.

(1) Opus. cit., pág. 16.

Crónica local Espectáculos

CONCIERTO POR LA MUSICA MILITAR

Programa de las obras que ejecutará la música militar en el día de hoy en la Rambla del 14 de Abril, desde las 22 a 23:30:

"Como el sol de España", pasodoble, Montorio.

"Cariñitos", vals, Marquina.

"El Chivo loco", fantasía, Alonso.

"Palabritas", danzón, Marquina.

"Pluma en ristre", pasodoble, J. Soler.

AGRUPACION EXCURSIONISTA GINESTA. -- JUNTA DIRECTIVA

President, Francesc Samolinos. Vicepresident, Josep Maria Moratal.

Secretari, Francesc Domènech. Vicesecretari, Francesc Samolinos (fill).

Tresorer, Alfons Miquel i Roca. Comptador, Ricard Cerveró. Bibliotecari, Jaume Francesch. Vocals: Pere Andreu i Francesc Balcells.

PROPIETARIOS

Dispongo de importante capital para invertir en préstamos.

Informaré

Augusto Serres
CORREDOR DE FINCAS
CARRETERA BARCELONA
núm. 49
TELEFONO 1352

CONSEJO DE GUERRA

Ayer se celebró el consejo de guerra ordinario contra José Cendra Queralt y doce más, vecinos de Vilallonga, procesados por el supuesto delito de auxilio a la rebelión.

Presidió el tribunal el teniente coronel don Julio de Castro.

El fiscal señor Mestres solicitó la pena de cinco años de prisión para ocho procesados, dos años para otros tres y un año para los dos restantes.

El abogado defensor don José María Valbuena, la absolución.

DENUNCIA

La guardia civil de Calafell ha denunciado a Salvador Sánchez Soler, que conducía el camión número 14.675, de la matrícula de Valencia, por infringir el reglamento de circulación.

Per a preveure les contingències de la vida, cal estalviar i portar a lloc segur les reserves. Penseu, llavors, en la "Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya".

CHOQUE DE AUTOS

En el kilómetro 52 de la carretera de Barcelona a Santa Cruz de Calafell, chocaron el camión número 15.039, de la matrícula de Valencia, propiedad de Miguel Ferragut, y el automóvil núm. 5.290, de la matrícula de Barcelona, propiedad de Francisco Puig, resultando los vehículos con grandes desperfectos.

Los ocupantes de ambos coches salieron ilesos del percance.

CADAVER

Comunican de Roquetas que en el canal de la derecha del Ebro, término municipal de Tortosa, apareció el cadáver de la vecina Inés Jardí Zaragoza, de 75 años de edad, viuda, la cual había desaparecido de su domicilio el día 14 del corriente.

Tothom qui practica l'estalvi, cal que no obli que la "Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya" està sotmesa al protectorat del Ministeri del Treball.

DE SOCIEDAD

Hospedándose en el domicilio del Rdo. don Antonio Parera, pasará unos días en esta ciudad el excelentísimo señor Obispo de Gerona, Dr. don José Cartañá.

* * *

Ayer tarde falleció a la tierna edad de un año y medio, el niño Sebastián Ferrer Cardona, hijo de nuestro particular amigo, el funcionario de la Compañía Arrendataria de Tabacos, don Angel Ferrer.

El acto del entierro tendrá lugar esta mañana, a las once y media.

Nuestro sentido pésame a la familia Ferrer-Cardona.

* * *

El día primero de septiembre y en la parroquia iglesia de San Martín de Provensals contraerá matrimonial enlace la simpática señorita y culta inspectora de primera Enseñanza, doña Marina Bonet Collado, con el joven don Miguel Giménez Ruiz.

* * *

Para Esplugas de Francolí ha salido la señora doña Aurelia Bou, viuda de Pont.

* * *

Para Pobla de Mafumet, nuestro querido amigo el Rdo. doctor Lorenzo Avellá, donde pasará temporada.

* * *

Ha salido para Gijón (Asturias), con objeto de pasar la estación veraniega en su pueblo natal, el práctico de este puerto, don Valeriano Delor.

* * *

Pasan temporada en sus posesiones de Torredembarra, acompañados de su hermana Mercedes, los señores Gatell Milá.

NOTES OFICIOSAS

Comissió Provincial de Monuments

Ens comunica la Comissió provincial de Monuments que s'ha ajornat per uns dies la sessió convocada per ahir, a causa de no haver-li sigut possible al senyor arquitecte enllestar el projecte de consolidació general de la muralla romana de la Falsa-Braga, com era ferm propòsit seu i el principal objecte de la reunió, en la que també s'havia de tractar de deshauciar als ocupants del pas de ronda, interposant si és precis per les autoritats representatives de la Generalitat la corresponent demanda judicial.

Dintre breus dies, doncs, serà novament convocada l'expressada entitat per a entendre en els susdits i altres afers que resten pendents de despatx.

* * *

De la Oficina municipal de Turisme

Ahir visitaren la nostra ciutat l'arqueòleg francès Mr. Robert Thouet, de París, acompañat de la seva senyora. Varen recórrer detingudament tota la part arqueològica de Tarragona.

Durant la passada setmana han desembarcat al nostre port en diversos vaixells, 87 turistes de diverses nacionalitats.

Par tal de passar el dia a la nostra ciutat, foren ahir ací, trenta socis d'"Ardits Club" de Barcelona

El proper dia 31 del corrent, visitarà el nostre port, el gran transatlàctic de turisme anglès S. S. "Lancastria". Serà el primer vaixell de turisme de la Companyia Cunard Line que tocarà a Tarragona.

Ultimament han estat ací, els següents cotxes de matrícula estrangera: un anglès, sis francesos, un belga, dos alemanys i un suec. En total once cotxes.

TEATRO TARRAGONA

Maria Guerrero y Díaz de Mendoza, al Teatro Tarragona

La Compañía que dirigen María Guerrero y Fernando Díaz de Mendoza, darán en breve en el Teatro Tarragona, unas representaciones de gran arte dramático.

Además del conjunto, siempre brillante y bien ajustado, destaca en ella la calidad artística de sus elementos directores. Las obras elegidas son: "La enemiga" y "En Flandes se ha puesto el sol", del más grande poeta dramático contemporáneo, don Eduardo Marquina, y "Mancha que limpia", del gran dramaturgo, tan aplaudido como discutido don José Echegaray.

Es por todo ello que calificamos a estas representaciones como de máximo acontecimiento artístico y no dudamos en que el público tarragonense sabrá aprovechar esta ocasión para mostrar su amor al legítimo arte dramático, gustando de una sin par velada teatral.

MARITIMAS

MOVIMIENTO DEL PUERTO

Entradas

Vapor español "Cabo Tres Forcas", procedente de Barcelona, con carga general.

Laud español "Tarragona", procedente de San Carlos, con sal.

Salidas

Vapor noruego "Cypria", con carga general para Marsella.

Vapor español "Cabo Tres Forcas", con carga general para San Carlos de la Rápida.

Buques que quedan en puerto

Vapor español "Duero", no efectuado.

túa operación.

Vapor español "Sud", descargando sal.

Laud español "San Sebastián", cargando.

Laud español "Tarragona", descargando sal.

Submarinos españoles "B-1, B-2 y B-3".

Amarrados

Vapor español "Río Navia".

Vapor español "Río Segre".

Vapor español "Cabo Cullera".

Buques que tienen pedido atraque

Vapor español "Cabo Menor".

Vapor español "Sac 7".

Vapor español "Amboto Mendi".

Vapor español "Araya Mendi".

Vapor noruego "Bosphorus".

METEOROLOGICO DE MADRID

Bajas presiones Este Báltico, Noroeste Irlanda; bajas relativas Golfo de Cádiz y sobre Portugal; altas Norte Azores, Norte Francia; probable costas cantábricas y gallegas, cielo nuboso y nebuloso; resto del litoral cielo con nubes; levante en el Estrecho de Gibraltar.

Hoy saldrán para Mahón los submarinos B-1, B-2 y B-3.

CARTELERA

CINEMA TEATRE TARRAGONA

Avui, tarda i nit:

"Eterno ensueño", per Esther Ralston i Roger Pryor.

"El arrabal", per Wallace Beery, George Raft i Jackie Cooper.

"Cómica".

NOTA: Publicamos esta Sección sólo a título informativo y sin que ello suponga recomendación o reprobación por parte del periódico de los espectáculos que en él se anuncian.

Información de última hora

La policía continúa abrigando impresiones optimistas respecto al resultado de los trabajos que se realizan para la captura de los ladrones.

Se ha sabido que Oviedo de la Motta estuvo en Madrid, en el mes de enero, alojándose en una pensión de la calle de Precios. A ella han acudido hoy los periodistas, pero el dueño se ha encerrado en la mayor reserva, diciendo que no hará manifestaciones hasta que le interrogue la policía. Sin embargo, se sabe que Oviedo de la Motta, el 15 de enero, puso un telegrama a Pamplona, desde Madrid, y celebró una conferencia telefónica con dicha ciudad. También se ha podido determinar que Oviedo de la Motta compró en Madrid una alhaja de gran valor en una joyería de la calle de la Sal.

EX DIPUTADO ENCARCELADO

Bilbao, 17. — Por orden del juez ha ingresado en la cárcel el ex diputado socialista señor Zugazogitia, autor de un artículo que publicó "El Liberal", de Bilbao, en el que se hacían alusiones a los gobernadores radicales.

MANIFESTACION DE CIEGOS

Málaga, 17. — La fuerza pública disolvió esta mañana, en el Puerto del Mar, una manifestación de ciegos que llevaban un cartelón y daban vivas y mueras.

Los manifestantes pedían autorización para establecer una jugada de lotería.

Fueron detenidos y pasaron a disposición de la autoridad.

SE CREE QUE UN INDIVIDUO HA DADO MUERTE A SU MADRE POLITICA, AHOGANDOLA EN UNA ACEQUIA

Gerona, 17. — En una acequia del término de Armentera apareció muerta Ana Costa, de 75 años.

Como presunto